

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iskajo vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kotlovčevega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Cenjenim naročnikom.

Pred durmi je zopet novo leto in treba bo zopet obnoviti naročnino na „Slovenskega Gospodarja“ za leto 1912. Že danes smo priložili vsem naročnikom položnice, da ž njimi plačajo naročnino.

Ob novem letu imamo v tiskarni neizmerno veliko dela, zato prosimo cenjene naročnike, da bi nam poslali naročnino za leto 1912 že pred novim letom, kolikor jim je to mogoče. Po praznikih namreč in po novem letu se nam delo v upravištvu grozno kupiči, da ga mnogokrat pri najboljši volji ni mogoče sproti opravljati. Le pomislite, če nam 10.000 do 12.000 naročnikov pošlje denar v par dneh, koliko da to vpisovanja! To da dela za več tednov, in pri tem se kaj lahko zgodi, da kak novi naročnik dalje časa ne dobi lista. Ako pa se začne naročnina pošiljati že v decembru, se vpisovanje poslanega denarja lepše razdeli in bolj mirno izvrši, kakor če pride po 500 do 800 naročnikov naenkrat. Zatorej prosimo še enkrat, da se začne pošiljati naročnino prej ko mogoče.

Denar se naj pošlje po položnici. Položnica se naj natančno izpolni. Ime in stan morata biti razločno pisana, ravno tako tudi pošta.

Stari naročniki naj zapišejo na položnico nad besedo „Položnica“, besede: **Star naročnik**; novi naročniki pa naj na istem mestu zapišejo besede: **Nov naročnik**. Ravno tako se naj zapiše na nakaznico: **Nov**, ali: **Star**, ako kdo pošlje denar po nakaznici. Zakaj pa to? Bode marsikateri vprašal. Zato, da novi naročniki list pravočasno dobijo. Ako stoji na položnici beseda: **Star**, se položnica lepo odloži in se naročnina vpiše šele pozneje, ko je manje dela. Ako pa najdemo na vrhu položnice besedo: **Nov**, vzamemo položnico takoj v roke in novega naročnika napišemo na naslovno polo, da list takoj dobi. Ako pri novem naročniku manjka beseda: **Nov**, potem se išče njegovo ime med starimi naročniki, in še-le takrat, ko ga med starimi naročniki ni najti, se spozna, da je nov in se mu začne pošiljati list večkrat mogo-

če še-le čez 14 dni. In koliko nepotrebnega dela nam to napravi, če moramo večkrat po četrt ure iskati kako ime med starimi naročniki, kjer ga ni, predno spoznamo, da imamo opraviti z novim naročnikom! Torej cenjeni naročniki, ne pozabite na besedi: **Nov**, ali **star**! S tem nam prihranite veliko, veliko dela. „Slovenski Gospodar“ bo stal s prilogo „Gospodarske Novice“, kakor do zdaj, 4 krone na leto.

Vse dosedanje naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti; vsak naj se trudi, da dobi vsaj še enega novega naročnika! Uredniki pa bodo posvetili listu vso skrb, da bo res zanimiv in zabaven. Posebno bo delal urednik „Gospodarskih Novic“ na to, da bo ta prepotreben list za našega kmeta prinašal mnogo koristnega in poučnega berila!

Na delo torej in na žilavo agitacijo, da bo naš list v kratkem v vsaki poštini slovenski hiši!

Uredništvo in upravištvo.

Vladne kupčije.

Ko je bil v Avstriji Körber ministrijski predsednik, se je vse zgražalo nad njegovim načinom, kako si je pridobival stranke, da so ga podpirale. Z obema rokama je metal denar ven iz državnih blagajni ter na ta način uteševal želje poslušnih mu strank. Za takozvane alpske železnice je izdal okoli eno milijardo kron. Alpski nemški poslanci so bili seveda s tem zadovoljni, dežele pa, ki nimajo nič od teh železnic, skrajno nezadovoljne. Med nezadovoljnimi so bili že takrat Poljaki, in zato jim je Körber obljubil, da jim bo kot nadomestilo zidal vodne ceste, kanale. Toda niti Körber, niti kateri drugi njegovih naslednikov ni izpolnil te želje. A sedaj je prišel Stürgkh, in kakor se vidi, hoče hoditi po Körberjevih stopinjah.

Da priveže Stürgkh Poljake na-se, obljubil jim je, izpolniti Körberjeve obljube. Graditi jim hoče kanale. Kakor hitro so slišali Čehi, da bo vendar postalo s kanali resnica, takoj so tudi oni predložili Stürgkhu svoj jedilni list, na katerega so mu zapisali, kaj jim mora skuhati, da bo njih želodec ž njim zadovoljen. Pred vsem želijo regulacije rek in prireditve nekaterih rek za plovbo.

Toda s tem še ples ni končan. Za Čehi so prišli sedaj tudi alpski Nemci, ki zahtevajo, da se mora

tudi njim nekaj dati, ako hoče Stürgkh njihovo zadovoljnost. Nemci še sami ne vedo, kaj naj zahtevajo, samo o tem so si na jasnem, da nekaj morajo zahtevati.

Vse skupaj, kar si želijo Poljaki in Čehi, bi znašalo že v sedanjem proračunu okoli 320 milijonov. Toda kakor navedeno, je gotovo tudi tokrat proračun preizkušnja nastavljen. Lahko že danes z mirno vestjo trdimo, da bo celi proračun nazadnje znašal gotovo okoli 500 milijonov. Kaj bodo nemške zahteve stale, danes še ne vemo.

Stürgkh si hoče s temi ponudbami kupiti Poljake, Čehi in Nemce. Ako bi Stürgkh sam plačal, dobro; ali ako bi imenovani trije narodi sami plačevali svoje zahteve, bi tudi mi nič ne rekli. Toda plačevati bodo morali vsi narodi, dobili pa samo trije. In to je ravno krivično, to se upira našemu pravicoljubju. Tako ravnanje, kakor ga sedaj započenja Stürgkh, je nenravno, je nevarno, in bo spravilo državo zopet, kakor pod Körberjem, v velike boje in v splošno nezadovoljnost.

Prepričani smo, da bodo naši poslanci, kakor vselej, tudi tokrat povzdignili svoj glas proti takemu krivičnemu enostranskemu postopanju. Ne samo v imenu pravice, ampak tudi v imenu davkoplačevalcev, Nemško-češka-poljska vlada s Stürgkhom na čelu zahteva velikanske žrtve od davkoplačevalcev. Češko-nemške zahteve bodo stale 320 milijonov, za uradnike hočejo dati 70 milijonov, za ladije 76 milijonov, za železnice okoli 140 milijonov, za telefone 30 milijonov, za socialno zavarovanje 100 milijonov, za dveletno vojaško službo 60 milijonov. S strahom se moramo vprašati: Kam plovemo? V dolgove in nove davke, je žalostni odgovor.

Državni zbor.

V sredo, dne 22. novembra je bilo veliko glasovanje zaradi uvoza argentinskega mesa in balkanske živine. Nade kmečkih nasprotnikov se niso izpolnile. Upali so, da bodo sprejeti njih predlogi, naj se uvažuje argentinsko meso neomejeno po množini in za vso prihodnost, in naj se odprejo meje nasproti balkanskim državam za živo živino. S precejšnjim številom glasov so zmagali zastopniki kmečkega prebivalstva in njih prijatelji. Le brezpomembne resolucije, da se samo v sili in potrebi dovoli za nekaj časa uvoz argentinskega mesa in zaklane živine iz Balkana, so dobile večino pri meščanskih in fabriških poslancih. Listi, ki zastopajo meščanske in fabriške koristi, so vsled

PODLISTEK.

Iz minulih dni.

(Ortica iz naše doline. Spisal Miroslav pri Sv. Marjeti ob Pesnici.)
(Dalej.)

„Bolan je bolan“, mrmra starka med potoma, a si tega noče verjeti; ker je tako bled, mu skuham zvečer čaja iz lipovega cvetja in tavžent-rože, in jutri mi ostane v postelji. Toda dobra dušica ni imela skušenj, da bi znala, da se taka bolezen ne prežene in zdravi s tavžent-rožami.

Za nekaj časa se odpravi tudi Ivan proti domu; a nobeno delo se mu danes ne ljubi in do jedi nima teka; zvečer se odpravi takoj spat. Da se ogne nadležnemu povpraševanju skrbne Barbe, jej reče, da bo nocoj spal raje na skednju, ker mu je glava tako vroča in je tamkaj svežejši zrak. Barba ugovarja, naj ostane raje v hiši; skuhala mu bo čaja iz kamilic in tavžent-rož; toda Ivan je več ne posluša, gre iz hiše na skedenj, razgrne po podu otep slame, kar oblečen raztegne svoje ude po slami ter premišljuje: Danes je še-le terek, torej do nedelje čakati ne kaže; še štiri dni in noči nositi tako težo v srcu, ne, tega ne prenesem; takoj jutri pojdem gori in povprašam, a to bodo ondi debelo gledali, zlasti ko vedo, koliko imam doma dela! Najbolje bo, da kar nocoj stopim tje gor; Jerica bo sicer nekoliko nevoljna, ako jo v tako nenavadnem času obiščem, a jaz se izgovorim, ona mi gotovo oprostí, za nekaj ur se lahko pomirjen vrnem. — Vstane, zunaj se previdno ogleda, če ga li ne opazi bistro oko skrbne varhujne, in za dobre četrt ure se že bliža z močno utripajočim srcem kakor hudodelnik Zemljičevi hiši.

Nekako plaho potrka na okno Jeričine spalnice ter posluša... nobenega znamenja. Potrka zopet, narahlo kliče njeno ime, — nič! Kliče v drugič in dozdeva se mu, da je nekaj zašumelo, in res, narahlo se odpre okno, za katerim se kakor duh, lepa ko planinska vila, prikaže Jerica, in čudeč se, polglasno spregovori: „Kaj si res ti, Ivan?!“ V tem v; rašanjju je bilo nekaj opaziti, kakor rahlo očitaje, češ, kaj neki te nosi ob tako pozni nočni uri tod. „Oprosti, Jerica, da te nadlegujem, nisem mogel drugače; dobil sem to-le pismo, v katerem... Prosim, kaj je pravzaprav s tistim Taljanom? Veš močno sem bil danes vznemirjen in vsekako bi rad znal, ali še sploh kaj misliš na-me.“ — „Torej to te je prignalo?“ odvrne smeje se Jerica; a kmalu nato otožno reče: „Kaj mi res tako malo zaupaš, Ivan? Stvar pa je taka: Ko sem šla predzadnjo nedeljo iz Maribora, dobiti me Pietro, ter me, zraven mene grede, nadleguje zopet z onimi sitnimi vprašanji; a jaz sem mu kar najodločeneje povedala, naj na-me sploh nikar ne misli, ker stariši bi v tako zvezo nikdar ne privolili. Ko pa le še ni nehal, sem mu kar naravnost dala vedeti, da sem že za vselej obljubljena tebi. Videč, da nič ne opravi, — oh, kako strašno so se zopet zaiskrile njegove oči! — me je silno razjarjen zapustil, govoreč sam s seboj neke besede, katerih pa nisem razumela. Tistikrat me je bržčas videl kdo izmed onih fantov, ki Pietra tako silno črtijo, pa so to sporočili tebi. Zastran tega bodi tedaj le pomirjen in si nikar ne beli glave; le to te prosim, Ivan, varuj se tudi ti tega človeka, ki se ga jaz tako bojim!“ — „Jerica, mislim, da se najlažje iznebiš tega sitnega, ako prej ko mogoče prideš k nam; namesto o pustu, napravili bi lahko poroko kar zdaj po dokončani trgatvi, in vseh teh...“ Dozdeva se mu, da je nekaj švignilo mimo ogle; a kaj njima mar, kdo prisluškuje? Pogleda naglo tje za

hišo, a nič sumljivega ne opazi. — „Ko bi torej kar še to jesen prišla k nam, bi bilo vseh teh spletkarij konec; kaj li porečeš k temu, Jerica?“ — „O tem se pomenimo še s starši“, odvrne Jerica; „zdaj pa Ivan, pozna je ura, vrni se, a vroče te prosim, varuj se! Tako nekako čudno strah me je nocoj...“ Podla mu skozi okno desnico v slovo, katero Ivan krepko stisne, želeč ji ljubo lahko noč ter odide.

VII. Nočna skrivnost.

Zgodaj je vstal naslednje jutro stari Zemljič ter šel buditi sinova, da nakrmita vprežno živino; imeli so dogotoviti ravno sejanje ozimine in bila je ondi navada, da je moralo biti do 6 ure vse pripravljeno. Stopivši skozi vežna vrata, ozre se najprvo na nebni svod, ker je bil sinoči in že dva večera poprej na Pohorju opaziti črn klobuk. Nebo je bilo jasno in ravnokar so pričele ugašati nebeske lučice, tam na vzhodu pa se začela prikazovati rdeča zarja. Čudno se zdi kmetu, da nikjer ne opazi starega „Varija“, ki ga je navadno vsako jutro pred durmi leže pozdravil, dobrikajoč se mu, kakor da bi hotel dati na znanje, da je zvesto čuval hišo in dvor. Gre tedaj pogledat okrog hiše, če je li vse v redu. Na ogel prišedšemu, pride varij nasproti, čudno cvileč; ozira se v gospodarja, zalaja, odbeži, pa zopet pride. Možu se to nenavadno vedenje psa dozdeva čudno; gre torej za njim pogledat. Kakih 20 korakov od hiše opazi pod košatim bezgovim grmom nekaj čudnega; bliže prišedši vidi, da leži tamkaj človek. „Preveč se ga je nacukal, pa je zato na rosi spal“, misli si, in hoteč se preprčati, kdo da je, skloni se k njemu strese ga za rame, pa zakliče: „Hoj, mož, dani se, vstanimo! Toda človek se ne gane; potipa ga po licu, lice je mrzlo kot led...“ „Mrtev?!“ Ta misel mu šine v glavo in groza mu spreleti kosti in mozeg; naglo, kar